Kolmapäev, 10. märts 2021

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0071

WTO nõuetele vastava ELi piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi väljatöötamine

Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2021. aasta resolutsioon WTO nõuetele vastava ELi süsinikdioksiidi piirimaksumehhanismi väljatöötamise kohta (2020/2043(INI))

(2021/C 474/01)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse 12. detsembril 2015 Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe),

— võttes arvesse ÜRO Keskkonnaprogrammi 2019. aasta aruannet heitkoguste erinevuse kohta,

— võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma eriaruandeid globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra ning ookeani ja krüosfääri kohta,

— võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),

— võttes arvesse komisjoni 17. septembri 2020. aasta teatist „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine“ (COM(2020)0562) ja sellele lisatud mõjuhinnangut (SWD(2020)0176),

— võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta ja 17.–21. juuli 2020. aasta järeldusi,

— võttes arvesse oma 23. juuli 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta erakorralise kohtumise järelduste kohta ([1]),

— võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja järeldusi ja soovitusi 15. septembri 2020. aasta eriaruandes nr 18/2020 pealkirjaga „ELi heitkogustega kauplemise süsteem: lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamist oleks tulnud paremini suunata“,

— võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnaalase hädaolukorra kohta ([2]),

— võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelise kokkuleppe kohta ([3]),

([1]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0206.
([2]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.
([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

— võttes arvesse parlamendi poolt 2030. aasta kliimaeesmärgi suhtes võetud seisukohta, et kasvuhoonegaaside heidet tuleks vähendada 60 % võrreldes 1990. aasta tasemega ([4]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

— võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, majandus- ja rahanduskomisjoni, eelarvekomisjoni ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon arvamusi,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0019/2021),

A. arvestades, et kliimamuutuste kahjulik mõju kujutab endast otsest ohtu inimeste toimetulekule ning maismaa- ja mereökosüsteemidele, nagu kinnitatakse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma eriaruannetes globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra ning ookeani ja krüosfääri kohta; arvestades, et see mõju jaotub ebaühtlaselt ja kõige rohkem kannatavad selle all vaesemad maad ja inimesed;

B. arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) hinnangul põhjustavad kliimamuutused alates 2030. aastast alatoitluse, malaaria, kõhulahtisuse ja kuumastressi tagajärjel aastas umbes 250 000 surmajuhtumit lisaks;

C. arvestades, et keskmine ülemaailmne temperatuur on juba tõusnud rohkem kui 1,1 °C üle tööstusaja-eelse taseme ([5]);

D. arvestades, et EL ja selle liikmesriigid on Pariisi kokkuleppega kohustunud võtma kliimameetmeid uusimate kättesaadavate teaduslike tõendite alusel ning nüüd on nende eesmärk saavutada kliimaneutraalsus hiljemalt 2050. aastaks;

E. arvestades, et viimastel aastakümnetel on ELil õnnestunud lahutada majanduskasvust territoriaalne kasvuhoonegaaside heide, kusjuures kasvuhoonegaaside heide on vähenenud 24 %, samal ajal kui SKP kasvas aastatel 1990–2019 rohkem kui 60 %; arvestades, et seejuures ei võeta arvesse ELi heitkoguseid, mis sisalduvad tema rahvusvahelises kaubavahetuses, ning seetõttu alahinnatakse liidu ülemaailmset CO_2-jalajälge;

F. arvestades, et 2015. aastal oli imporditud ja eksporditud heitkoguste suhe ELis ligikaudu 3:1, kusjuures imporditi 1,317 miljardit tonni CO_2 ja eksporditi 424 miljonit tonni ([6]);

G. arvestades, et kehtiv ELi õigus on tulemuslikult aidanud seni vastu võetud kliimaeesmärke saavutada; arvestades, et heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) praegune ülesehitus, eelkõige kasvuhoonegaaside heite ülekandumist käsitlevad kehtivad sätted, ei ole andnud tõhusaid stiimuleid teatavate sektorite, eelkõige tööstuse CO_2-heite vähendamiseks ning on mõnel juhul toonud abisaavatele ettevõtetele põhjendamatut juhuslikku kasumit, nagu on rõhutanud Euroopa Kontrollikoda ([7]);

H. arvestades, et komisjon peaks jätkama tööd meetodite väljatöötamiseks, et teha kindlaks toodete CO_2- ja keskkonnajalajälg, kasutades kogu olelusringi hõlmavat lähenemisviisi ja tagades, et toodetes sisalduvate heitkoguste, sealhulgas rahvusvahelise transpordi tekitatud heitkoguste arvestamine kajastab tegelikkust nii palju kui võimalik;

I. arvestades, et komisjon peaks uurima ka toodete ja teenuste jälgitavust, et teha täpsemalt kindlaks mõju, mis avaldub kogu nende olelusringi vältel, nagu materjalide kaevandamine ja kasutamine, tootmisprotsess, energiakasutus ja kasutatav transpordiliik;

([4]) Euroopa Parlamendi 8. oktoobril 2020. aastal vastu võetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimaseadus), (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0253).

([5]) Maailma Meteoroloogiaorganisatsioon (WMO), „Statement on the State of the Global Climate in 2019".

([6]) Fezzigna, P., Borghesi, S., Caro, D., „Revising Emission Responsibilities through Consumption-Based Accounting: A European and Post-Brexit Perspective" in *Sustainability*, 17. jaanuar 2019.

([7]) Vt kontrollikoja eriaruanne nr 18/2020.

Kolmapäev, 10. märts 2021

J. arvestades, et umbes 27 % kütuste põletamisest tulenevast ülemaailmsest CO_2-heitest on praegu seotud rahvusvaheliselt kaubeldavate kaupadega ([8]); arvestades, et 90 % rahvusvahelisest kaubaveost toimub merel ning et see toob kaasa märkimisväärse kasvuhoonegaaside heite; arvestades, et ELi esialgsesse riiklikult kindlaksmääratud panusesse lisati ainult riigisisesest veeliiklusest tulenev kasvuhoonegaaside heide; arvestades, et seda muudetakse, võttes arvesse ELi tõhustatud 2030. aasta eesmärki;

K. arvestades, et COVID-19 kriis on andnud olulisi õppetunde, mistõttu komisjoni ettepanekus uue taasterahastu – Next Generation EU – kohta rõhutatakse vajadust tugevdada Euroopa autonoomiat ja vastupanuvõimet ning vajadust lühiahelate, eelkõige lühemate toidutarneahelate järele;

L. arvestades, et on oluline, et komisjonil oleks terviklik kliimapoliitika ning ta käsitleks näiteks heitkoguste vähendamise eesmärke, nagu meretranspordi puhul, kooskõlas CO_2-heite maksustamise strateegiatega;

M. arvestades, et CO_2-heite tõhusa ja mõtestatud maksustamise tagamine laiemas regulatiivses keskkonnas võib olla majanduslik stiimul väiksema CO_2-heitega tootmismeetodite väljatöötamiseks ning võib hoogustada investeeringuid innovatsiooni ja uude tehnoloogiasse, tagades ELi majanduse CO_2-heite vähendamise ja ringluse; arvestades, et tulemuslik süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism võib sellele kaasa aidata;

N. arvestades, et kaubandus võib olla oluline vahend kestliku arengu edendamiseks ja kliimamuutuste vastu võitlemiseks; arvestades, et ELi ühtne turg on maailma suuruselt teine tarbijaturg, mis annab liidule ainulaadse positsiooni ülemaailmse standardite kehtestajana;

O. arvestades, et võitlus kliimamuutuste vastu on konkurentsivõime ja sotsiaalse õigluse tegur ning sellel on suur potentsiaal tööstuse arengu, töökohtade loomise, innovatsiooni ja piirkondliku arengu seisukohast;

P. arvestades, et üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) XX artikli kohaselt on Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) liikmetel õigus rakendada meetmeid, mis on vajalikud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitseks (punkt b) või taastumatute loodusvarade säästmiseks (punkt g);

Q. arvestades, et EL peaks aktsepteerima, et kolmas riik võib kehtestada süsinikdioksiidi piirimaksumehhanismi, kui see riik rakendab kõrgemat CO_2 hinda;

R. arvestades, et USA president Biden on oma valimisplatvormi kaudu võtnud soodsa hoiaku püüda kehtestada CO_2-heite kohandamise tasud või kvoodid CO_2-mahukatele kaupadele, mis pärinevad riikidest, kes ei täida oma kliima- ja keskkonnakohustusi; arvestades, et see looks uue võimaluse ELi ja USA koostööks kliimamuutuste vastu võitlemisel ja selle olulise partnerluse taastamisel;

S. arvestades, et ELi suuremad eesmärgid kliimamuutuste vallas ei tohiks tekitada Euroopa tööstuses kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohtu;

Üldised tähelepanekud

1. tunneb tõsist muret selle pärast, et praegu ei ole ükski esitatud riiklikult kindlaksmääratud panus, ka mitte liidu ja selle liikmesriikide panused, kooskõlas Pariisi kokkuleppes sätestatud eesmärgiga hoida ülemaailmne temperatuuritõus selgelt alla 2 °C, jätkates samas jõupingutusi selle nimel, et temperatuur ei tõuseks rohkem kui 1,5 °C üle tööstusajaeelse taseme;

2. tunneb muret selle pärast, et mõned ELi kaubanduspartnerid ei ole viimastel aastatel rahvusvahelistel kliimaläbirääkimistel koostööd teinud, mis – nagu hiljuti COP25-l täheldati – vähendab meie kollektiivset ülemaailmset suutlikkust saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärgid; ergutab kõiki osalisi toetama kollektiivseid ja teaduspõhiseid ülemaailmseid jõupingutusi, mis aitavad neid eesmärke saavutada; kutsub komisjoni ja nõukogu üles toetama ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis läbipaistvat, õiglast ja kaasavat otsustusprotsessi;

([8]) Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD), „CO_2 emissions embodied in international trade and domestic final demand: methodology and results using the OECD inter-country input-output database“, 23. november 2020.

3. rõhutab, et ELil ja selle liikmesriikidel on kohustus ja võimalus püsida koos teiste maailma peamiste heitetekitajatega ülemaailmsete kliimameetmete võtmisel juhtival kohal; juhib tähelepanu sellele, et EL on olnud üleilmses kliimamuutuste vastases tegevuses juhtival kohal, nagu näitab see, et ta võttis vastu eesmärgi saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja kavatseb suurendada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise 2030. aasta eesmärki; soovitab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tugevdaksid kliimadiplomaatiat enne ja pärast süsinikdioksiidi piirimaksumehhanismi käsitleva seadusandliku ettepaneku vastuvõtmist ning eelkõige tagaksid pideva dialoogi kaubanduspartneritega, et hoogustada ülemaailmseid kliimameetmeid; rõhutab, et tuleb teha üheaegseid diplomaatilisi jõupingutusi, et tagada ELi naaberriikide varajane kaasamine;

4. tõstab esile kodanike ja tarbijate keskset rolli energiasüsteemi ümberkujundamisel ning seda, kui oluline on stimuleerida ja toetada tarbijate valikuvõimalusi, et vähendada kliimamuutuste mõju, edendades kestlikku tegevust ja kaasnevaid hüvesid, mis toovad kaasa parema elukvaliteedi;

5. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku seada liidu 2030. aasta kliimaeesmärgiks vähendada netoheidet 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 55 %; rõhutab samas, et parlament võttis vastu suurema eesmärgi – vähendada heidet 60 %;

6. märgib, et kuigi EL on oma sisemaist kasvuhoonegaaside heidet oluliselt vähendanud, on liitu imporditavate kaupadega seotud heitkogused pidevalt kasvanud, kahjustades seega liidu jõupingutusi oma ülemaailmse CO_2-jalajälje vähendamiseks; rõhutab, et kaupade ja teenuste puhasimport ELi moodustab üle 20 % liidusisesest CO_2-heitest; on seisukohal, et impordi kasvuhoonegaaside sisaldust tuleks paremini jälgida, et määrata kindlaks võimalikud meetmed ELi ülemaailmse CO_2-jalajälje vähendamiseks;

WTO nõuetele vastava süsinikdioksiidi piirimaksumehhanismi väljatöötamine

7. toetab süsinikdioksiidi piirimaksumehhanismi kehtestamist, tingimusel, et see ei ole diskrimineeriv ega kujuta endast rahvusvahelise kaubanduse varjatud piiramist ning on seega WTO eeskirjade ja ELi vabakaubanduslepingutega kooskõlas; on seisukohal, et süsinikdioksiidi piirimaksumehhanism ajendaks Euroopa tööstust ja ELi kaubanduspartnereid oma tööstuse CO_2-heidet vähendama ning toetaks seega nii ELi kui ka ülemaailmset kliimapoliitikat, et saavutada kasvuhoonegaasineutraalsus kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega; väljendab selgelt seisukohta, et süsinikdioksiidi piirimaksumehhanism peaks olema kavandatud üksnes kliimaeesmärkide edendamiseks ja seda ei tohiks vääralt kasutada protektsionismi, põhjendamatu diskrimineerimise või piirangute edendamise vahendina; rõhutab, et see mehhanism peaks toetama ELi rohelisi eesmärke, eelkõige eesmärki paremini käsitleda ELi tööstuses ja rahvusvahelises kaubanduses sisalduvaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid, olles samas mittediskrimineeriv ja püüeldes ülemaailmsete võrdsete tingimuste poole;

8. rõhutab, et vähim arenenud riikidele ja väikestele arenevatele saareriikidele tuleks võimaldada erikohtlemist, et võtta arvesse nende eripära ja süsinikdioksiidi piirimaksumehhanismi võimalikku kahjulikku mõju nende arengule;

9. tuletab meelde äärepoolseimate piirkondade erilisi piiranguid ja probleeme, mida süvendab eelkõige nende kaugus, isoleeritus ja turu piiratus, ning nõuab, et vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklile 349 võetaks süsinikdioksiidi piirimaksumehhanismis eraldi arvesse nende eripära;

10. kordab, et seadusandlike meetmete sekka, mille abil püütakse kiiresti vähendada ELi tootmisest ja tarbimisest tulenevat kasvuhoonegaaside heidet, peaks kuuluma lisaks energiatõhususe parandamisele ja taastuvenergia osakaalu suurendamisele ka süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kehtestamine; rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismiga peaksid käima koos muud poliitikameetmed, mille eesmärk on soodustada ja edendada investeerimist vähese CO_2-heitega tööstusprotsessidesse, muu hulgas innovatiivsete rahastamisvahendite, ELi uue ringmajanduse tegevuskava ja sellise laiema tööstuspoliitika kaudu, mis on ühtaegu äärmiselt keskkonnasõbralik ja sotsiaalselt õiglane, et suunata Euroopa vähese CO_2-heitega taasindustrialiseerimise rajale ning luua kohalikul tasandil töökohti ja tagada Euroopa majanduse konkurentsivõime, saavutades samal ajal liidu kliimaeesmärgid ja luues kliimaneutraalsusesse investeerimiseks piisava prognoositavuse ja kindluse;

11. rõhutab, et tootestandardid võivad tagada vähese CO_2-heitega ja ressursitõhusa tootmise ning aidata minimeerida toodete kasutamisest tulenevat keskkonnakahju; palub seetõttu, et komisjon teeks lisaks süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kehtestamisele ettepaneku kehtestada ELis turule lastavatele toodetele ambitsioonikamad ja siduvad standardid ja normid, mille abil vähendada kasvuhoonegaaside heidet, hoida kokku ressursse ja energiat ning tugevdada kestliku tootepoliitika raamistikku ja ELi uut ringmajanduse tegevuskava;

Kolmapäev, 10. märts 2021

12. on seisukohal, et siseturu ja väärtusahela võimalike moonutuste vältimiseks peaks süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism hõlmama kõikide ELi heitkogustega kauplemise süsteemi alla kuuluvate toodete ja kaupade importi, ka siis, kui tegemist on vahe- või lõpptoodete osadega; rõhutab, et kõigepealt (juba 2023. aastaks ja mõjuhinnangu alusel) peaks süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism hakkama kehtima energeetikasektorile ja muudele energiamahukatele tööstussektoritele, nagu tsemendi-, terase-, alumiiniumi-, rafineerimis-, paberi-, klaasi-, kemikaali- ja väetisesektor, mis saavad jätkuvalt märkimisväärsel hulgal tasuta saastekvoote ja kus tekitatakse endiselt 94 % liidu tööstusheitest;

13. rõhutab, et importkauba kasvuhoonegaaside sisaldust tuleks arvestada läbipaistvate, usaldusväärsete ja ajakohaste tootepõhiste võrdlusaluste põhjal kolmandates riikides asuvate rajatiste tasandil ning kui importija jätab andmed esitamata, tuleks arvesse võtta konkreetse toote ülemaailmset keskmist kasvuhoonegaaside heite sisaldust tootmisviisi järgi, sest eri tootmismetoodikad põhjustavad eri mahus heidet; on seisukohal, et importkauba CO_2 heite sisalduse maksustamisel tuleks arvesse võtta nii otsest kui ka kaudset heidet ning seega ka konkreetse riigi elektrivõrgu CO_2-mahukust või, kui importija on vastava teabe esitanud, konkreetse rajatise energiatarbimise CO_2-mahukust;

14. märgib, et komisjon hindab praegu kõiki erinevaid võimalusi süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kehtestamiseks, alates maksuvahenditest kuni ELi heitkogustega kauplemise süsteemil põhinevate mehhanismideni; rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi eri lahenduste uurimine peaks toimuma koos ELi heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamisega, et need oleksid üksteist täiendavad ja sidusad ning hoiaksid ära kattuvused, mis tooksid kaasa ELi tööstuse mitmekordse kaitsmise; rõhutab, kui oluline on, et kogu süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismiga seotud protsess oleks läbipaistev, ning toonitab, et selleks tuleb Euroopa Parlamendiga koordineerides teha koostööd nii WTO kui ka ELi kaubanduspartneritega ning hinnata hoolikalt ja võrdlevalt süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi eri lahendusvõimaluste tulemuslikkust, tõhusust ja õiguslikku teostatavust, eesmärgiga vähendada kogu ülemaailmset kasvuhoonegaaside heidet; rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi põhieesmärk on kaitsta keskkonda ning seepärast peaksid selle vormi valikul kõige olulisemad olema keskkonnakriteeriumid, kusjuures eesmärk peaks olema tagada selline prognoositav ja piisavalt kõrge CO_2 hind, et see ergutaks investeerima süsinikuheite vähendamisse ja aitaks saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärgid;

15. rõhutab, et oluline on hinnata iga variandi mõju nii tuludele kui ka tarbijate elatustasemele, eelkõige nende puhul, kes kuuluvad haavatavamatesse rühmadesse; kutsub komisjoni üles võtma mõjuhindamises arvesse ka mõju, mida süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi eri lahendused ja vormid omavahendina saadavate tulude näol ELi eelarvele avaldavad;

16. on seisukohal, et kasvuhoonegaaside heite võimaliku ülekandumise vältimiseks ja samal ajal WTO eeskirjade järgimiseks peab impordi süsinikusisalduse maksustamine süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kaudu olema kooskõlas ELi tootjate süsinikukuludega; rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi alusel toimuv CO_2 heite maksustamine peaks peegeldama ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohaste saastekvootide hinna dünaamilist arengut, tagama prognoositavuse ja vähendama CO_2 hinna volatiilsust; on seisukohal, et importijad peaksid ostma saastekvoote ELi heitkogustega kauplemise süsteemi eraldi saastekvootide reservist, sest sellisel juhul vastab CO_2 hind ELi heitkogustega kauplemise süsteemis tehingu tegemise päeval kehtivale hinnale; toonitab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism on vaid üks Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide täitmise vahend ning sellega peavad kaasnema muud meetmed heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvates sektorites ja ka ELi heitkogustega kauplemise süsteemi põhjalik reform, et tagada selline CO_2 hind, mis võimaldaks rakendada täielikult põhimõtet „saastaja maksab“, ja aidata vähendada kasvuhoonegaaside heidet vastavalt ELi 2030. aasta ajakohastatud kliimaeesmärkidele ja 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärgile, muu hulgas tegeledes lineaarse vähendamisteguri, ülemmäära ümberkujundamise ja võimaliku vajadusega süsinikdioksiidi miinimumhinna järele;

17. rõhutab, et kõigi, nii omamaiste kui ka imporditud toodete süsinikusisalduse aktsiis või maks ei lahendaks täielikult kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohtu, oleks tehniliselt keeruline, arvestades CO_2-heite jälgimise keerukust ülemaailmsetes väärtusahelates, ja võiks tarbijaid märkimisväärselt koormata; tunnistab, et kindlasummaline tollimaks või impordimaks võiks olla lihtne vahend imporditud süsiniku kohta tugeva ja stabiilse keskkonnahinna signaali andmiseks; usub siiski, et kuna selline maks oleks oma olemuselt fikseeritud, oleks see ELi heitkogustega kauplemise süsteemi muutuva hinna kajastamisel vähem paindlik; rõhutab, et praktikas oleks kujunev maks, mis automaatselt peegeldab ELi heitkogustega kauplemise süsteemi hinda, samaväärne teoreetilise heitkogustega kauplemise süsteemiga; tunnistab, et kui süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism peaks olema fiskaalset laadi, on võimalik, et kehtestatakse ELi toimimise lepingu artikli 192 lõikel 2 põhinev mehhanism;

18. rõhutab, et importijatel peaks olema võimalik tõendada kooskõlas ELi heitkogustega kauplemise süsteemi seire-, aruandlus- ja kontrollistandarditega, et nende toodete CO_2 sisaldus on väiksem, ning maksta vastavalt vähem, mis ergutaks maailmas innovatsiooni ja investeerimist säästvatesse tehnoloogiatesse; on seisukohal, et see ei tohiks tekitada VKEdele ebaproportsionaalset koormust; rõhutab, et mehhanismi rakendamine peab tuginema ELi standarditele, mis aitaksid vältida süsteemist kõrvalehoidmist või selle väärkasutamist, ning selle haldamiseks on vaja tugevat ja sõltumatut taristut;

19. rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism peaks kindlustama, et kolmandatest riikidest pärit importijatelt ei nõuta toodete süsinikusisalduse eest tasu kaks korda ning et neid koheldakse teistega võrdselt ja diskrimineerimata; kutsub komisjoni üles hindama hoolikalt süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi erinevate võimaluste mõju vähim arenenud riikidele;

20. toonitab, et erinevalt heitkogustega kauplemise süsteemist ei tohiks süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism käsitleda puitkütte kasutamist CO_2-neutraalsena ning et ajakohastatud ja läbivaadatud raamistik peaks pidama kompenseeritavaks kuluks ka puidu langetamist ja pinnase vaesumist;

21. nõuab tungivalt, et komisjon jätaks kauba ELi eksportijatele võimalikult vähe võimalusi mehhanismi vältida või selle tulemuslikkust õõnestada (näiteks tootmise ümbersuunamisega teistele turgudele või pooltoodete eksportimisega);

Süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kaubandusaspektid

22. nõuab, et Pariisi kokkuleppest ja selles seatud eesmärkidest saaks kaubanduspoliitika üks peamisi juhtpõhimõtteid, mida võetakse arvesse kõikides kaubandusalgatustes ja vastavates poliitikavahendites, ning see tuleb olulise elemendina lisada muu hulgas ka vabakaubanduslepingutesse; on veendunud, et selline eesmärgipärane kaubanduspoliitika võib olla oluline liikumapanev jõud, mis suunab riikide majandust CO_2 heite vähendamisele, et saavutada Pariisi kokkuleppes ja Euroopa rohelises kokkuleppes sätestatud kliimaeesmärgid;

23. väljendab sügavat muret mitmepoolse kaubandussüsteemi õõnestamise pärast; palub, et komisjon suhtleks aktiivselt kaubanduspartnerite valitsustega, et tagada käesoleva algatuse teemal jätkuv dialoog ning stimuleerida kliimameetmete võtmist nii liidus kui ka selle kaubanduspartnerite juures; toonitab, et kaubanduspoliitikat saab ja tuleks kasutada positiivse keskkonnaprogrammi edendamiseks ning ELi ja muu maailma keskkonnaeesmärkide liiga suurte erinevuste vältimiseks ning et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism tuleks kavandada meetmena, mis täiendab ELi vabakaubanduslepingute kaubanduse ja kestliku arengu peatükkides sätestatud meetmeid; toonitab, et algatuse lõppeesmärk peab olema see, et kogu maailm seab endale ELi CO_2 heite piiramise eesmärkidega võrreldavad sihid ja võtab ühiselt meetmeid, nii et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism muutub tarbetuks; on seetõttu seisukohal, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi tuleks pidada mitte protektsionistlikuks meetmeks, vaid sellise protsessi kiirendamise vahendiks; loodab, et komisjon algatab WTO või G20 raames ülemaailmset lähenemisviisi käsitlevad läbirääkimised;

24. on seisukohal, et rahvusvaheline kaubandus ja kaubanduspoliitika on peamised kliimaneutraalsele ja ressursitõhusale üleilmsele ringmajandusele ülemineku võimaldajad, mis toetavad ülemaailmseid jõupingutusi ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks ja Pariisi kokkuleppe täitmiseks; leiab, et WTO põhjalikku reformimist tuleb tingimata jätkata, et ta suudaks tagada õiglase kaubavahetuse ja samal ajal pidurdada üleilmset soojenemist; märgib, et GATTi eeskirjad kehtestati juba 1947. aastal, ja on seisukohal, et need tuleb praeguse kliimakriisi tingimustes ümber mõtestada; loodab, et komisjon võtab kiiremas korras meetmeid WTO reformimiseks, et saavutada kooskõla kliimaeesmärkidega; kutsub komisjoni üles tõhustama tööd CO_2 ülemaailmseks maksustamiseks ning kliima- ja keskkonnakaitsetehnoloogiatega kauplemise hõlbustamiseks, näiteks selliste kaubanduspoliitiliste algatuste abil nagu WTO keskkonnatoodete leping;

25. palub, et komisjon edendaks WTO mitmepoolseid reforme, mis viiksid rahvusvahelise kaubandusõiguse kooskõlla Pariisi kokkuleppe eesmärkide ja muude rahvusvahelise õiguse aspektidega, eriti Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonidega; juhib tähelepanu asjaolule, et kui süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism kujundatakse välja selge keskkonnaalase eesmärgiga ehk ülemaailmse kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks ning kui see toetab võimalikult suurt keskkonnaalast terviklikkust, siis on see WTO eeskirjadega ka kooskõlas;

26. toonitab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism võib aidata kaasa ka kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; tuletab meelde, et inimväärse töö edendamine kuulub samuti kestliku arengu eesmärkide sekka, ning nõuab komisjonilt tungivalt selle tagamist, et ELi turule lastavate kaupade tootmisel järgitakse ILO konventsioone;

Kolmapäev, 10. märts 2021

27. märgib, et WTO eeskirjade järgimiseks võiks süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kavandamisel lähtuda GATTist, näiteks selle I artiklist (enamsoodustusrežiim), III artiklist (võrdse kohtlemise põhimõte) ja vajaduse korral XX artiklist (üldised erandid), ning mehhanismi loomise ainus eesmärk peaks olema keskkonnaalane – ülemaailmse CO_2 heite vähendamine ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumise vältimine;

28. rõhutab GATTi III artiklis sätestatud mittediskrimineerimise põhimõtet; toonitab, et selleks, et mis tahes meede oleks WTO eeskirjadega kooskõlas, tuleb imporditavat kaupa kohelda ilmtingimata samal viisil kui kohapealset toodangut; rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism peaks looma ELi tootjatele ja liiduvälistele tootjatele võrdsed tingimused (asjaomaste sektorite imporditud kaupadele kehtestatakse tootmiskohast olenemata heitkogustega kauplemise süsteemiga võrdne maks), kaitstes Euroopa majandust täielikult kasvuhoonegaaside heite ülekandumise eest ja kaotades vajaduse loovutada heitkoguseid kolmandatele riikidele; rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi rakendamine peaks vältima ELi rajatiste mitmekordset kaitsmist, ning samal ajal tuleks hinnata mõju ekspordile ja sõltuvatele sektoritele kogu väärtusahelas; toonitab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi väljakujundamisel tuleks lähtuda lihtsast põhimõttest, et ühtegi süsinikdioksiidiheite tonni ei kaitsta topelt;

29. rõhutab, kui tähtis on tagada Euroopa tööstuse konkurentsivõime jaoks ülemaailmselt võrdsed tingimused, ilma et see avaldaks kahjulikku mõju kliimale ja keskkonnale; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon kaaluks võimalust kehtestada ekspordisoodustused, kuid ainult juhul, kui ta suudab täielikult tõendada nende positiivset mõju kliimale ja nende vastavust WTO eeskirjadele; rõhutab, et kahjuliku kliimamõju vältimiseks, motiveerides Euroopa eksportivat tööstust kasutama vähem tõhusaid tootmismeetodeid, ja WTO nõuetele vastavuse tagamiseks peaks igasugune võimalik eksporditoetus olema läbipaistev, proportsionaalne ega tohiks tuua kaasa mingeid konkurentsieeliseid ELi eksportivatele tööstusharudele kolmandates riikides ning see peaks rangelt piirduma kõige tõhusamate käitistega, et ELi eksportivad ettevõtjad oleksid püsivalt motiveeritud vähendama kasvuhoonegaaside heidet;

30. rõhutab, et igal juhul peab mehhanism ergutama tööstusharusid ELis ja sellest väljaspool tootma puhtaid ja konkurentsivõimelisi tooteid, vältides kasvuhoonegaaside heite ülekandumist ning samas ohustamata kaubandusvõimalusi;

31. märgib, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism on Euroopa rohelise kokkuleppe osa, mis aitab ELil täita eesmärki viia 2050. aastaks oma netoheide nulli; märgib, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism võib otseselt või kaudselt mõjutada kõige CO_2- ja kaubandusmahukamaid tööstusharusid ning et nendega tuleks kogu protsessi kestel konsulteerida; lisaks märgib, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism võib mõjutada tarneahelaid nii, et need muudavad CO_2-st tingitud kulud oma sisekuludeks; rõhutab, et igasugune süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism peaks olema lihtne hallata ega tohiks põhjustada ettevõtjatele, eelkõige VKEdele asjatut finants- ja halduskoormust;

Süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism ja omavahendid

32. tunnistab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi oleks võimalik rakendada kas praegu kehtiva tollimaksukorra laiendusena või ELi HKSi raamistiku lisasüsteemina; rõhutab, et mõlemad lähenemisviisid oleksid omavahendite algatusega täielikult kooskõlas;

33. toetab komisjoni kavatsust kasutada süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi tulusid uute omavahenditena ELi eelarves ja palub komisjonil tagada, et nende tulude kasutamine oleks täielikult läbipaistev; rõhutab siiski, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi eelarveline roll peaks olema ainult vahendi kõrvalsaadus; on veendunud, et need uued tulud peaksid võimaldama rohkem toetada kliimameetmeid ja rohelise kokkuleppe eesmärke, nagu õiglane üleminek ja Euroopa majanduse CO_2-heite vähendamine, ning suurendada ELi panust rahvusvahelise kliimamuutustega seotud rahastamisesse vähim arenenud riikide ja väikeste arenevate saareriikide toetuseks, kes on kliimamuutuste suhtes kõige haavatavamad, eelkõige selleks, et toetada neid puhtal ja vähese CO_2-heitega tehnoloogial põhinevas industrialiseerimises; palub, et komisjon võtaks oma tulevases ettepanekus arvesse mehhanismi sotsiaalset mõju, et viia see miinimumini; rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismist saadavat tulu ei tohiks mingil juhul kasutada varjatud toetusena tugevalt saastavatele Euroopa tööstusharudele, kuna see seaks lõppkokkuvõttes ohtu selle vastavuse WTO nõuetele;

34. tuletab meelde, et parlament, nõukogu ja komisjon leppisid kokku, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ajal luuakse uued omavahendid, sealhulgas süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism, vastavalt 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelisele kokkuleppele, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (edaspidi: institutsioonidevaheline kokkulepe) ([9]); rõhutab, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi tulemusena tekkivate rahavoogude suunamine ELi eelarvesse aitaks leevendada maksude samaväärsusega seotud probleeme ning tagaks mõju

([9]) ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

õiglase jaotumise liikmesriikide vahel ja minimaalsete üldhalduskuludega lihtsa struktuuri; teeb seetõttu järelduse, et tulu määratlemine ELi omavahendina vähendaks kogurahvatulul põhinevate osamaksete osakaalu ELi eelarve rahastamisel ja aitaks seega süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi mõju liikmesriikide vahel õiglaselt jagada; on seisukohal, et tänu väiksematele kogurahvatulul põhinevatele osamaksetele riiklikul tasandil saavutatav kokkuhoid suurendab liikmesriikide eelarvepoliitilist manööverdamisruumi;

35. võtab teadmiseks erinevad konservatiivsed tulude eelarvestused, mis jäävad olenevalt uue vahendi ulatusest ja ülesehitusest aastas 5 ja 14 miljardi euro vahele; toonitab asjaolu, et ELi eelarve sobib igal juhul ainulaadselt hästi tulu kõikumiste või isegi pikaajalise pärssiva mõju leevendamiseks;

36. on otsustanud tagada, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismil põhinev omavahend kuuluks kõigi teiste omavahendite hulka, millest piisab, et katta taasterahastu „NextGenerationEU“ raames võetud laenude põhisumma ja intresside tagasimaksmiseks eeldatavad kogukulud, järgides samal ajal kõikehaaravuse põhimõtet; tuletab lisaks meelde, et tagasimaksekava võimalik ülejääk peab siiski jääma üldtuluna ELi eelarvesse;

37. rõhutab, et uute omavahendite kasutuselevõtmine, nagu on sätestatud institutsioonidevahelises kokkuleppes uute omavahendite kasutuselevõtmise tegevuskava kohta, võiks hõlbustada ELi tasandi kulutuste suunamist prioriteetsetele valdkondadele ja ühiste avalike hüvede rahastamisele, mis oleks riikide enda kulutustega võrreldes oluliselt tõhusam; tuletab meelde, et kui üks kolmest institutsioonist ei täida institutsioonidevahelises kokkuleppes kokku lepitud tingimusi, võivad teised selle õiguslikult vaidlustada;

38. kutsub institutsioone üles aktiivselt järgima institutsioonidevahelise kokkuleppe alusel uute omavahendite kasutuselevõtu tegevuskava mõtet ja sõnastust, milles on sätestatud, et need uued omavahendid jõustuvad hiljemalt 1. jaanuariks 2023;

Süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi rakendamine ja muud aspektid

39. rõhutab, et lisaks süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi rakendamisele tuleb kaotada igasugused keskkonnakahjulikud toetused, mida antakse energiamahukatele tööstusharudele riigi tasandil; palub, et komisjon hindaks selles küsimuses liikmesriikide erinevaid tavasid, arvestades põhimõtet „saastaja maksab“;

40. palub, et süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi jälgitaks komisjoni egiidi all tegutseva sõltumatu asutuse abil, kes peaks Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile korrapäraselt aru andma ja läbipaistvat teavet esitama taotluse korral ja vähemalt kaks korda aastas;

41. märgib, et EL on maailma suurima CO_2-heitega importija ja EList eksporditud toodete süsinikujalajälg on palju väiksem kui ELi imporditud toodetel; järeldab, et Euroopa jõupingutused kliimamuutuste vastu võitlemisel on suuremad kui rahvusvahelisel tasandil keskmiselt; rõhutab, et liidu üldise kliimamõju mõõtmiseks on vaja kindlat aruandlusmeetodit, mis võtab arvesse ELi kaupade ja teenuste impordiga kaasnevat heidet;

42. rõhutab, et kliimaga seonduvad piisavad rahvusvahelised jõupingutused, näiteks jõuline, ulatuslik ja järjekindel CO_2-heite rahvusvaheline maksustamine ja täielikult konkurentsivõimelised vähese CO_2-heitega tehnoloogiad, tooted ja tootmisprotsessid, muudavad mehhanismi aja jooksul tarbetuks; on seisukohal, et kliimamuutused on ülemaailmne probleem, mis nõuab globaalseid lahendusi ja on seetõttu veendunud, et EL peaks jätkama CO_2-heite ülemaailmse hinna raamistiku kehtestamise toetamist kooskõlas Pariisi kokkuleppe artikliga 6; julgustab komisjoni kavandama mehhanismi rakendamiseks ja arendamiseks selge ja ambitsioonika ajakava; tuletab meelde, et mõned tehnilised lahendused CO_2-heite vähendamiseks on alles katsejärgus ning kutsub seetõttu komisjoni üles jätkama jõupingutusi nende edasiarendamiseks; kutsub komisjoni üles kavandama see mehhanism osana terviklikust ja pikaajalisest meetmepaketist, mis vastab eesmärgile saavutada ülimalt energia- ja ressursitõhus, kasvuhoonegaaside netonullheitega majandus hiljemalt 2050. aastaks;

43. tuletab meelde, et ELi kliima- ja tööstuspoliitika peab käima käsikäes eesmärgiga säilitada kestlik majanduskasv ja seda suurendada; rõhutab, et mehhanism peab olema lisatud meie tööstusstrateegiasse ning ergutama tööstust tootma puhtaid ja konkurentsivõimelisi tooteid;

44. rõhutab, et nõuetekohaselt toimiv mehhanism peaks tagama ELi impordiga kaasnevate heitmete vähendamise ja pakkuma kõige tõhusamat kliimakaitset kasvuhoonegaaside heite ülekandumise vastu, järgides samal ajal WTO eeskirju; rõhutab, et mehhanism peaks olema kavandatud viisil, mis tagab selle tõhusa ja lihtsa kohaldamise, ning samas hoiab ära mehhanismist kõrvalehoidmise, näiteks ressursside ümberjagamise või mehhanismiga hõlmamata pool- või lõpptoodete importimise;

45. palub, et komisjon pakuks kasvuhoonegaaside heitkoguste usaldusväärsete arvestussüsteemide loomisel impordi küsimuses kodu- ja välismaistele tööstusharudele, eelkõige väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele tehnilist nõu ja tuge, et säilitada tugev Euroopa tööstus, tekitamata kaubanduspartneritele tehnilisi takistusi;

46. nõuab, et eraldi hinnataks, milline on mehhanismi mõju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning konkurentsile siseturul; nõuab, et vajaduse korral loodaks toetusmehhanism väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate edukaks kohanemiseks uue turuolukorraga, nii et nad ei satuks suuremate turuosaliste ebaõiglaste tavade ohvriks;

47. märgib samuti, et ebaausa konkurentsi vältimiseks Euroopa turul ei tohiks mehhanism konkureerivate materjalide puhul tekitada ebasoodsat konkurentsiolukorda; rõhutab, et kõige kliimasõbralikumad materjalid ei tohiks sattuda ebasoodsasse konkurentsiolukorda;

48. rõhutab selle olulisust Euroopa kodanike ja nende huvide esindatuse tagamisel ning selliste ELi prioriteetide nagu kliimakaitse, kestlik majanduskasv ja rahvusvaheline konkurentsivõime saavutamisele kaasaaitamisel; palub seepärast, et komisjon ja nõukogu kaasaksid parlamendi kui kaasseadusandja täiel määral mehhanismi loomise õigusloomeprotsessi;

o

o o

49. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.